

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної освіти і туризму
д.ю.н., професор Іван Гриценко
“5” червня 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності
та дорадництва

Протокол № 15 від “5” червня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри:

_____ д.держ.упр., доцент Сергій Приліпко

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП “Публічне управління та адміністрування”
д.держ.упр., доцент Сергій Приліпко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ”

Галузь знань: 28 “Публічне управління та адміністрування”

Спеціальність 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма: “Публічне управління та адміністрування”

Освітній ступінь: бакалавр

Розробник: в.о. завідувача кафедри публічного управління, менеджменту
інноваційної діяльності та дорадництва,

д.н.д.у., доцент Приліпко Сергій Михайлович

Київ – 2023

**1. Опис навчальної дисципліни
“Публічне управління”**

Галузь, спеціальність, ОПП, освітній ступінь	
Галузь знань	28 “Публічне управління та адміністрування”
Спеціальність	281 “Публічне управління та адміністрування”
Освітньо-професійна програма	“Публічне управління та адміністрування”
Освітній ступінь	бакалавр
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов’язкова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота)	Так
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форм навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	2
Семестр	3
Лекційні заняття	30 год.
Практичні заняття	30 год.
Самостійна робота	90 год.
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих аудиторних годин	4 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Публічне управління” є набуття у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра загальних та фахових компетентностей щодо основних засад формування та реалізації державної політики органами державної влади й органами місцевого самоврядування у співпраці з іншими суб’єктами публічного управління.

Завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні системи теоретико-методологічних знань та набутті практичних навичок із публічного управління для виконання управлінських функцій і прийняття виважених управлінських рішень у процесі діяльності органів публічної влади та їх взаємодії з громадськістю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

– понятійно-категоріальний апарат, зміст основних понять, принципи, функції, підходи, механізми та інструменти в державному управлінні; систему органів державного управління та її організаційну структуру; стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

– структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;

– організаційну структуру Офісу Президента України та Верховної Ради України, регламент роботи, функціональні обов’язки посадових осіб;

– багаторівневе функціонування системи органів виконавчої влади в Україні, регламент роботи міністерств, служб, агентств, інспекцій, центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, колегіальних органів та інших центральних органів виконавчої влади;

– організаційні засади здійснення державної служби та формування кадрової політики;

– організаційну структуру діяльності органів місцевого самоврядування, стратегії регіонального розвитку, повноваження та функціональні обов’язки публічних службовців на регіональному та місцевому рівнях;

– нормативно-правові основи електронного урядування та е-демократії;

– механізми та інструменти взаємодії посадових осіб публічної влади з представниками неурядових організацій громадянського суспільства;

– складові формування та реалізації антикорупційної політики, правила етичної поведінки публічних службовців;

вміти:

– використовувати джерельну базу для визначення понятійно-категоріального апарату в публічному управлінні; застосовувати

методологічний інструментарій для прийняття управлінських рішень;

- здійснювати пошук інформації; аналізувати діяльність структурних підрозділів Офісу Президента України та Верховної Ради України, обговорювати проведення заходів; оцінювати прийняття управлінських рішень, надавати власні пропозиції;

- представляти органи державного управління та презентувати для широкого загалу результати їх діяльності; доповіді для публічного виступу на різних заходах (круглий стіл, науково-практична конференція, семінар) з актуальних питань державної служби та кадрової політики;

- працювати в команді над пошуком управлінських рішень з питань місцевого самоврядування та регіонального розвитку;

- замовляти та отримувати публічні послуги через використання єдиного державного порталу електронних послуг; використовувати сертифіковані онлайн-інструменти цифрової освіти для удосконалення професійних компетентностей публічних службовців;

- організовувати та проводити консультації з громадськістю; оформляти звернення громадських об'єднань до органів публічної влади, застосовувати інструменти впливу на формування громадського бюджету;

- визначати ефективні механізми запобігання та протидії корупції в органах публічної влади;

- використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;

- здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції;

- коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК): здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати в команді; здатність планувати та управляти часом; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; навички міжособистісної взаємодії;

спеціальні (фахові) компетентності (ФК): здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів; здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та

морально-етичних норм поведінки; здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності; здатність впроваджувати інноваційні технології, здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування, здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та практичні засади формування системи публічного управління

Тема 1. Наукові підходи до формування системи публічного управління.

Понятійно-категоріальний апарат: “державне управління”, “державне регулювання”, “публічне управління” та “публічне адміністрування”, інші спеціальні терміни, їх спільні риси та відмінності. Ознаки публічного управління. Складові методології публічного управління та її особливості при проведенні наукових досліджень. Визначення проблеми у публічному управлінні. Мета, об’єкт, предмет та завдання у наукових дослідженнях з публічного управління. Підходи, закономірності, принципи та функції публічного управління. Класифікація напрямів і цілей публічного управління. Державно-управлінський інститут. Інформаційне забезпечення публічного управління. Методи, моніторинг та аналіз у публічному управлінні. Аналіз публічної політики. Діагностика та діагностування проблем. Механізми, інструменти, ефективність та результативність публічного управління. Система державного управління. Механізми взаємодії між суб’єктами у системі публічного управління.

Тема 2. Інститут Президента України. Законотворча діяльність Верховної Ради України.

Повноваження Президента України та правові форми їх реалізації. Президент України як суб’єкт законодавчої ініціативи. Офіс Президента України. Взаємодія Офісу президента України з іншими суб’єктами публічного управління. Рада національної безпеки і оборони України. Національна рада реформ як спеціальний консультативно-дорадчий орган при Президентові України. Національний інститут стратегічних досліджень. Діяльність Президента України на міжнародному просторі. Правова основа діяльності, основні ознаки, принципи організації та функції Верховної Ради України. Регламент діяльності Верховної Ради України. Комітети і комісії Верховної Ради України. Основні етапи законодавчого процесу. Нормативно-правові акти Верховної Ради України. Правовий статус і повноваження народного депутата України. Взаємодія народних депутатів України з іншими суб’єктами публічного управління та виборцями. Виборчий процес.

Тема 3. Багаторівневе функціонування системи органів виконавчої влади.

Багаторівнева система функціонування органів виконавчої влади в Україні та світі. Основні завдання, принципи діяльності та повноваження Кабінету Міністрів України. Регламент діяльності Кабінету Міністрів України. Кабінет Міністрів як суб’єкт законодавчої ініціативи. Прийняття управлінських рішень та взаємодія з іншими суб’єктами публічного управління. Система

центральных органів виконавчої влади: міністерства, державні служби, державні агентства, державні інспекції, зі спеціальним статусом та інші. Завдання, функції та принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, функціональні обов'язки посадових осіб.

Змістовий модуль 2. Організація діяльності органів публічної влади та їх взаємодія з інститутами громадянського суспільства

Тема 4. Державна служба та кадрова політика

Державна служба, принципи її здійснення та правове регулювання. Категорії посад державної служби. Державний службовець, його основні права та обов'язки, підпорядкування. Система управління державною службою. Формування та реалізація державної кадрової політики у сфері державної служби. Національне агентство з питань державної служби. Комісія з питань вищого корпусу державної служби. Керівник державної служби в державному органі та служба управління персоналом. Умови вступу на державну службу. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби. Порядок призначення на посаду державної служби. Контракт про проходження державної служби. Присяга державного службовця. Ранги державних службовців. Просування державного службовця по службі та його переведення. Оцінювання результатів службової діяльності. Правила внутрішнього службового розпорядку державного органу. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців. Оплата праці та заохочення державних службовців. Робочий час і час відпочинку державного службовця. Службова дисципліна та дисциплінарна відповідальність. Лідерство та командоутворення у державному управлінні.

Тема 5. Функціонування системи місцевого самоврядування. Регіональний розвиток та регіональне управління

Територіальні громади. Ради – представницькі органи місцевого самоврядування. Виконавчі органи рад. Служба в органах місцевого самоврядування: загальні положення, правовий статус посадових осіб, проходження служби та службова кар'єра, відповідальність за порушення законодавства. Сільський, селищний, міський голова. Органи самоорганізації населення. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Децентралізація владних повноважень. Мета і завдання регіонального управління. Цілі, напрями, суб'єкти та об'єкти державної регіональної політики. Державне управління сталим розвитком регіонів. Державна стратегія регіонального розвитку: мета, бачення, система принципів, порівняльна характеристика підходів, стратегічні та оперативні цілі. Механізми державного регулювання регіонального розвитку, інструменти їх реалізації. Державно-приватне партнерство. Регіональні програми соціально-економічного розвитку. Агенції регіонального розвитку.

Тема 6. Електронне урядування як передумова формування цифрового суспільства

Сутність, принципи, мета, цілі та завдання електронного урядування. Електронна держава та електронний уряд. Моделі електронного урядування. Нормативно-правові основи електронного урядування. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів публічної влади. Довгострокові пріоритети діяльності Уряду у сфері розвитку цифровізації. Повноваження Міністерства цифрової трансформації України та напрями роботи у сфері цифровізації публічних послуг. Публічні послуги в контексті побудови сервісно-орієнтованої держави. Реєстри публічних послуг. Функціональні можливості єдиного державного порталу електронних послуг “Дія”. Єдиний державний портал адміністративних послуг. Програми цифрової трансформації України. Впровадження електронних сервісів на рівні територіальних громад. Е-демократія та інструменти її реалізації. Електронні петиції. Електронний документообіг та управлінські технології у державному управлінні.

Тема 7. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади

Нормативно-правове забезпечення формування взаємовідносин інститутів громадянського суспільства з органами публічної влади. Основні форми проведення публічних заходів: зустріч, консультація, круглий стіл, семінар, конференція, засідання, нарада, громадські слухання, прес-конференція тощо. Порядок проведення консультацій з громадськістю. Порядок звернення громадян. Поняття, види, класифікація та структура колегіальних консультативно-дорадчих органів. Діяльність громадських рад при органах державної влади та органах місцевого самоврядування: основні завдання, функції, повноваження, порядок формування складу представників. Міжнародні неурядові інституції, які приймають участь у реалізації державної політики. Механізми та інструменти взаємодії посадових осіб публічної влади з представниками неурядових організацій громадянського суспільства.

Тема 8. Запобігання проявам корупції в органах публічної влади

Основні поняття: корупція, неправомірна вигода, близькі особи, приватний інтерес, конфлікт інтересів тощо. Індекс сприйняття корупції в Україні та світі. Індекс частоти корупційних випадків. Національне агентство з питань запобігання корупції: основні функції, повноваження посадових осіб, організація діяльності. Формування та реалізація антикорупційної політики. Участь громадськості у заходах щодо запобігання корупції. Запобігання корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки публічних службовців. Порядок подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Механізми запобігання та протидії корупції. Національне антикорупційне бюро України.

Структура навчальної дисципліни “Публічне управління”

Назви змістових модулів і тем	тижні	Кількість годин				
		усьог о	у тому числі			
			л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практичні засади формування системи публічного управління						
Тема 1. Наукові підходи до формування системи публічного управління.	1-2	20	4	4		12
Тема 2. Інститут Президента України. Законотворча діяльність Верховної Ради України.	3-4	20	4	4		12
Тема 3. Багаторівневе функціонування системи органів виконавчої влади.	5-6	20	4	4		12
Разом за змістовим модулем 1	6	60	12	12		36
Змістовий модуль 2. Організація діяльності органів публічної влади та їх взаємодія з інститутами громадянського суспільства						
Тема 4. Державна служба та кадрова політика	7-8	20	4	4		12
Тема 5. Функціонування системи місцевого самоврядування. Регіональний розвиток та регіональне управління.	9-10	20	4	4		12
Тема 6. Електронне урядування як передумова формування цифрового суспільства	11-12	20	4	4		12
Тема 7. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади	13-14	20	4	4		12
Тема 8. Запобігання проявам корупції в органах публічної влади	15	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 2	9	90	18	18		54
Усього годин	15	150	30	30		90

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукові підходи до формування системи публічного управління.	4
2	Інститут Президента України. Законотворча діяльність Верховної Ради України.	4
3	Багаторівневе функціонування системи органів виконавчої влади.	4
4	Державна служба та кадрова політика	4
5	Функціонування системи місцевого самоврядування. Регіональний розвиток та регіональне управління.	4
6	Електронне урядування як передумова формування цифрового суспільства	4
7	Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади	4
8	Запобігання проявам корупції в органах публічної влади	2
Усього		30

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання, які виносяться на екзамен

1. Сутність та роль публічного управління у формуванні громадянського суспільства.
2. Зміст понять “державне управління”, “державне регулювання”, “публічне управління” та “публічне адміністрування”, їх спільні риси та відмінності.
3. Ознаки державного управління. Складові методології державного управління та її особливості при проведенні наукових досліджень.
4. Визначення проблеми у державному управлінні. Мета, об’єкт, предмет та завдання у наукових дослідженнях з державного управління.
5. Підходи, закономірності, принципи та функції державного управління.
6. Класифікація напрямів і цілей державного управління.
7. Методи, моніторинг та аналіз у державному управлінні.
8. Аналіз державної політики. Діагностика та діагностування проблем.
9. Механізми, інструменти, ефективність та результативність державного управління.
10. Система органів державного управління та її організаційна структура.

11. Статус і правова основа діяльності Президента України.
12. Вимоги до кандидата на посаду Президента України.
13. Види президентських виборів. Етапи обрання Президента України.
14. Повноваження Президента України та правові форми їх реалізації.
15. Рада національної безпеки і оборони України.
16. Офіс Президента України.
17. Правова основа діяльності, основні ознаки, принципи організації та функції Верховної Ради України.
18. Комітети і комісії Верховної Ради України.
19. Правовий статус і повноваження народного депутата України.
20. Система органів виконавчої влади.
21. Основні завдання, принципи діяльності та повноваження Кабінету Міністрів України.
22. Система центральних органів виконавчої влади: міністерства, державні служби, державні агентства, державні інспекції, зі спеціальним статусом та інші.
23. Завдання, функції та принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Повноваження голів місцевих державних адміністрацій.
24. Державна служба, принципи її здійснення та правове регулювання.
25. Категорії посад державної служби. Державний службовець, його основні права та обов'язки, підпорядкування.
26. Система управління державною службою. Формування та реалізація державної кадрової політики у сфері державної служби.
27. Національне агентство з питань державної служби.
28. Комісія з питань вищого корпусу державної служби.
29. Умови вступу на державну службу. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.
30. Порядок призначення на посаду державної служби. Контракт про проходження державної служби. Присяга державного службовця.
31. Ранги державних службовців. Просування державного службовця по службі та його переведення. Оцінювання результатів службової діяльності.
32. Правила внутрішнього службового розпорядку державного органу.
33. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців.
34. Лідерство та командоутворення у державному управлінні.
35. Професіоналізація державних службовців.
36. Поняття, принципи та основні функції місцевого самоврядування.
37. Європейська хартія місцевого самоврядування.
38. Система місцевого самоврядування. Територіальні громади. Виконавчі органи рад.
39. Служба в органах місцевого самоврядування: загальні положення, правовий статус посадових осіб, проходження служби та службова кар'єра, відповідальність за порушення законодавства.
40. Сільський, селищний, міський голова. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

41. Цілі, напрями, суб'єкти та об'єкти державної регіональної політики. Державне управління сталим розвитком регіонів.

42. Державна стратегія регіонального розвитку: мета, бачення, система принципів, порівняльна характеристика підходів, стратегічні та оперативні цілі.

43. Механізми державного регулювання регіонального розвитку, інструменти їх реалізації. Державно-приватне партнерство.

44. Регіональні програми соціально-економічного розвитку.

45. Сутність, принципи, мета, цілі та завдання електронного урядування.

46. Нормативно-правові основи електронного урядування.

47. Повноваження Міністерства цифрової трансформації України та напрями роботи у сфері цифровізації публічних послуг.

48. Публічні послуги в контексті побудови сервісно-орієнтованої держави. Функціональні можливості єдиного державного порталу електронних послуг "Дія".

49. Громадська думка та її роль у формуванні та реалізації державної політики. Е-демократія та інструменти її реалізації. Електронні петиції.

50. Порядок проведення консультацій з громадськістю. Порядок звернення громадян.

51. Діяльність громадських рад при органах державної влади та органах місцевого самоврядування: основні завдання, функції, повноваження, порядок формування складу представників.

52. Національне агентство з питань запобігання корупції: основні функції, повноваження посадових осіб, організація діяльності. Національне антикорупційне бюро України.

53. Формування та реалізація антикорупційної політики. Механізми запобігання та протидії корупції.

54. Участь громадськості у заходах щодо запобігання корупції.

55. Правила етичної поведінки публічних службовців.

Зразок завдання для визначення рівня засвоєння знань студентами

Теоретична частина

1. Статус і правова основа діяльності Президента України.
2. Умови вступу на державну службу. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.

Тестова частина

1. До повноважень якої посадової особи належить здійснення керівництва роботою Кабінету Міністрів України?

- а) Прем'єр-міністра України;
- б) Президента України;
- в) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- г) Голови Верховної Ради України.

2. З дотриманням яких принципів здійснюється державна служба?

- а) верховенство права;
- б) професіоналізм;
- в) патріотизм;
- г) усі відповіді вірні.

3. Хто утворює Комісію з питань вищого корпусу державної служби?

- а) Прем'єр-міністр України;
- б) Президент України за поданням Прем'єр-міністра України;
- в) коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України;
- г) Кабінет Міністрів України.

4. Який строк повноважень сільського, селищного, міського голови, обраного на чергових виборах?

- а) два роки;
- б) три роки;
- в) чотири роки;
- г) п'ять років.

5. Які законопроекти розглядаються Верховною Радою України позачергово?

- а) визначені Президентом України як невідкладні;
- б) про Державний бюджет України;
- в) що стосуються повноважень Уряду України;
- г) що стосуються комунальних підприємств, установ та організацій.

6. Які акти видає міністерство у межах своїх повноважень?

- а) постанови;
- б) накази;

- в) рішення;
- г) декрети.

7. Коли відбувається складення Присяги державного службовця особою, яка вперше призначена на посаду державної служби?

а) по завершенню строку оскарження рішення конкурсної комісії іншими учасниками конкурсу;

б) протягом місяця з дня призначення особи на посаду державної служби;

в) у день призначення особи на посаду державної служби;

г) наступного дня після призначення особи на посаду державної служби.

8. Які звернення громадян розглядаються у першочерговому порядку?

а) які мають встановлені законодавством пільги;

б) неповнолітніх;

в) недієздатних;

г) інвалідів Великої Вітчизняної війни.

9. Ким призначаються позачергові вибори до Верховної Ради України?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

10. Хто несе відповідальність за зміст електронної петиції?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

6. Методи навчання

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингової системи навчання.

На лекціях зосереджується увага студентів на вивченні окремих теоретико-методологічних положень та проблемних питань публічного управління, розглядаються можливі варіанти їх подолання з наведенням конкретних прикладів з вітчизняної та зарубіжної практики. Надаються практичні рекомендації щодо організації діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх взаємодії з громадськими об'єднаннями. Лекційний матеріал подається у формі тестових слайдів, схем, таблиць, графіків, відеофайлів, онлайн-курсів, тренінгів.

Формування вмінь студентів за визначеними темами практичних занять відбувається у формі: обговорення проблемних питань; колективної роботи над ситуаційним завданням; презентації результатів індивідуальної та колективної роботи; дискусії, дебатів, круглого столу; публічного виступу; виконання тестових завдань під час проміжної атестації.

Самостійна робота полягає у самостійному опрацюванні студентами визначених тем у програмі, нормативно-правової бази, навчально-методичної, наукової літератури та інших джерел інформації дисципліни та передбачає надання відповідей на запитання для самоконтролю. Під час самостійної роботи студент працює над індивідуальними завданнями у електронному курсі.

7. Форми контролю

Видами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль у формі опитування та виконання завдань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку їх рівня підготовленості до виконання конкретної роботи. Проміжна атестація (поточний модульний контроль) проводиться у формі тестування або написання контрольної роботи після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Семестрова атестація проводиться у формі семестрового екзамену у письмовій (електронній) формі за екзаменаційними білетами.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається згідно Положення про екзамен та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого вченою радою НУБіП України (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 року №1371). Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи **R_{нр}** (не більше 70 балів). Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння

дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$. Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Оцінка **“Відмінно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс включає робочу програму, силабус, курс лекцій, презентаційні матеріали, завдання для виконання практичних робіт, питання для самопідготовки, комплект тестових завдань для проведення підсумкової атестації, які розміщені у електронному навчальному курсі.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Бакуменко В. Д., Кравченко С. О. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навч. посіб. Київ : ВПЦ АМУ, 2011. 116 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с. <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/DERZHAVNE-UPRAVLINNYA-2012.pdf>
3. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с.
4. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
5. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. Т. 2. Методологія державного управління. 2011. 692 с.
6. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління) : [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – ISBN 978-966-336-273-1. Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с. https://idu.at.ua/doc/Kniga_Derzhavne_upravlinnya_Yevtushenko_O_N_Andriy.pdf
7. Забезпечення ефективної взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю: навч.-метод. матеріали / Н. О. Алюшина, Н. Б. Ларіна, О. Р. Антонова ; упоряд. А. В. Ковальчук. – К. : НАДУ, 2013. – 76 с. заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. – К. : НАДУ при Президентіві України, 2014. – 100 с.
8. Інструменти та механізми впровадження публічної політики в Україні : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. – Київ : НАДУ, 2018. – 240 с.
9. Клименко І. В. Електронні послуги : навч. посіб. / І. В. Клименко ; за
10. Комуникативна діяльність в державному управлінні : навч. посіб. / Н. М. Драгомирецька, К.С. Кандагура, А. В. Букач. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017 – 180 с.
11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
12. Методологія наукових досліджень з державного управління : хрестоматія / упоряд. : С. В. Загороднюк, О. Л. Євмешкіна, В. В. Лещенко ; за

заг. ред. д-ра політ. наук К. О. Ващенко. Київ : НАДУ, 2014. 180 с.

13. Особливості публічного управління та адміністрування : Навчальний посібник / Бакуменко В. Д., Бондар І.С., Горник В. Г., Шпачук В. В. – К. : КНУКіМ, 2016. – 167 с.

14. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. 238 с.

15. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

16. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

17. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

18. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

19. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

20. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

21. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

22. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

23. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року: проект постанови Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.minregion.gov.ua>

24. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 р. № 976 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

25. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

26. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

27. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

28. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін [та ін.] ; за заг. ред С. М. Серьогіна. – 2-ге вид. Дніпро: ГРАНІ -

Дніпро : ГРАНІ, 2019 – 384 с.

29. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

30. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія / [авт. кол. викладачів, докторантів – виконавців НДР каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом НАДУ] ; за заг. ред. Н. В. Васильєвої, О. І. Васильєвої. – Київ : НАДУ, 2018. – 304 с.

Допоміжна:

1. Васильєва Н., Васильєва О., Приліпко С. Програмно-цільовий підхід як важливий інструмент фінансового механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій через активізацію діяльності обслуговуючих кооперативів. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2019. Вип. 2. С. 9-16.

2. Васильєва О., Васильєва Н., Приліпко С. Професіоналізація публічних службовців – вимога успішності задекларованих в Україні реформ. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2020. Вип. 1. С. 18-25. DOI: <https://doi.org/10.36030/2664-3618-2020-1-18-25>

3. Приліпко С. Багаторівневе публічне управління комплексним розвитком сільських територій України. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. Спецвипуск. 2020. С. 118-121. DOI: <https://doi.org/10.36030/2664-3618-2020-si-118-121>

4. Приліпко С. М. Кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади в Україні / С. М. Приліпко, О. І. Васильєва // Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні : монографія / авт. кол. : Т. Е. Василевська, І. Г. Сурай, О. І. Васильєва та ін. ; за заг. ред. Т. Е. Василевської. – Київ : НАДУ, 2018. – С. 155-164.

5. Приліпко С. М. Міжнародний досвід публічного управління інфраструктурними проектами на державному і місцевому рівнях на основі укладення концесійних договорів. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 12. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1534> (дата звернення: 27.12.2019). DOI: 10.32702/2307-2156-2019.12.2

6. Приліпко С. М. Публічне управління розвитком територій на основі реалізації проєктів державно-приватного партнерства на засадах сталого розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 2. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1559> (дата звернення: 24.03.2020). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.2.2

7. Приліпко С., Васильєва Н., Васильєва О. Інноваційний механізм взаємодії органів публічної влади України з іншими суб'єктами публічного управління / Механізми нової регіональної політики: досвід ЄС та уроки для України : монографія/ за ред. В.С. Куйбіди, Л.І. Федулової, О.М. Петроє. К.:

НАДУ, 2020. 467 с. (п. 7.4.)

8. Приліпко С.М. Нормативно-правові засади інформаційної відкритості та комунікаційної взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Науковий вісник: Державне управління. № 4(6). 2020. С. 232-251. <https://nvdu.undicz.org.ua/index.php/nvdu/article/view/127>

9. Prylipko, S.M, Vasylieva, N.V., Vasylieva, O.I., Kapitanets, S.V., & Fatkhutdinova O.V. (2020). Approaches to the formation of Public Administration in the Context of Decentralization Reform in Ukraine. Cuestiones Políticas. Vol. 38, Núm. 66, Especial (1era parte), pp. 301-320. DOI: [10.46398/cuestpol.38e.19](https://doi.org/10.46398/cuestpol.38e.19)

10. Petrunenko, I., Vasylieva, N., Prylipko, S., Kryzyna, N., Lavrynenko, S., Zhuk I. Features of public-private partnership as an economic and legal tool for sustainable development. WSEAS Transactions on Business and Economics, 2021, 18, #75, pp. 794-802. DOI: [10.37394/23207.2021.18.75](https://doi.org/10.37394/23207.2021.18.75)

Інформаційні ресурси:

1. Навчальний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Публічне управління» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4644>

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua/>

3. Офіційний портал Верховної ради України <https://rada.gov.ua/>

4. Офіційний портал про реформу децентралізації владних відносин в Україні <https://decentralization.gov.ua/>

5. Офіційний портал судової влади України <https://court.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Міністерства та Комітету цифрової трансформації України <https://thedigital.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби <https://nads.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції <https://nazk.gov.ua>

9. Офіційний сайт швейцарсько-українського проекту DESPRO “Підтримка децентралізації в Україні” <https://despro.org.ua/>

10. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>